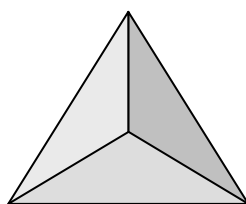

Protestantse Gemeente
te Oosterbeek- Wolfheze

OMGANG MET GOD

GEMEENSCHAP

INZET VOOR MENSEN EN WERELD

BELEIDSPLAN

PERIODE 2012-2016

21 juni 2012

Inhoud

Inleiding	3
Samenvatting.....	3
Profiel gemeente	4
Visie	4
Demografische ontwikkeling.....	5
Beschikbaarheid kerkelijk werkers en vrijwilligers.....	6
Kerkdiensten.....	6
Pastoraat en sectiewerk.....	8
Jeugdwerk	9
Leren, vormen, toerusten	9
Diaconie, ZWO.....	10
Communicatie	11
PKN	11
Samenleving	12
Oecumene	12
Financieel beheer	12
Organisatie	15
Tot slot.....	16

Bijlage

De detaillering van achtergrondinformatie en de beleidsplannen zoals uitgewerkt per deelterrein zijn integraal weergegeven in de separate bijlagen.

Inleiding

Beleidsontwikkeling is een zorgvuldig proces; de uitkomst zal een breed draagvlak moeten hebben bij de gemeente en bij hen die de diverse werkzaamheden als professional of vrijwilliger uitvoeren. Door de kerkenraad is in 2009 dan ook gekozen voor een proces van visieontwikkeling in een eerste stadium, gevolgd door een gefaseerde uitwerking door diverse deelgroepen in de periode 2010-2011. Het proces is begeleid door een beleidsvoorbereidingscommissie. De gemeente is indertijd op de hoogte gebracht van de visieontwikkeling en aangespoord om aan het beleidsproces deel te nemen. Deelplannen zijn uitgewerkt en besproken in de kerkenraad en deels op een gemeentevond. Eind 2011 werd besloten tot een afronding die hiermee wordt vastgelegd. De deelplannen zijn integraal opgenomen in de bijlage. Het beleidsplan is tenslotte besproken in een gemeentebijeenkomst op 6 mei 2012, en vastgesteld in de kerkenraadsvergadering van 21 juni 2012.

Samenvatting

Kern van het beleidsplan is de visie op het gemeente-zijn dat is samengevat als

*wij zijn geroepen tot omgang met God, inzet voor mensen en wereld
en zo tot gemeenschap met elkaar.*

De uitwerking toont de uitdaging waarvoor we staan: het zien van kansen van een gemeente die krimpt, ouder wordt en minder financiële armslag zal hebben, en toch haar visie gestalte kan geven.

De meest in het oog springende zaken zijn:

- De krimp en verminderde armslag noodzaken tot het nadenken en uitwerken van de gevolgen van vermindering van het aantal predikantsplaatsen en de inzet van vrijwilligers (blz. 5/6).
- Het werk van de predikanten zal vanaf 2013 opnieuw worden ingedeeld en aan nieuwe prioriteitstellingen valt niet te ontkomen (blz. 15). Er zal geen apart ouderenpastoraat meer zijn. Het aandeel van de werkzaamheden buiten eredienst, vorming en pastoraat zal verminderen. Het aantal parallelle zondagse kerkdiensten zal uiteindelijk moeten worden teruggebracht.
- Van de actieve kerkleden is een groot aandeel ook vrijwilliger. Door de krimp komt hun beschikbaarheid onder druk te staan, maar er zijn ook nieuwe kansen te benutten door inzet met kleinere taken en ook op hogere leeftijden. Getraind en met plezier mee blijven doen staat daarbij voorop (blz. 6).
- Een bijstelling van het verwachtingspatroon van gemeenteleden over de beschikbaarheid van predikanten en medewerkers zal aannemelijk moeten worden gemaakt (blz. 6).
- Voor velen is de kerk het meest zichtbaar in de kerkdiensten, maar tenminste drie kwart van de eigen gemeente bezoekt deze niet of nauwelijks. De diensten in de drie kerken zijn meer of meer uniform. De eerstkomende jaren zal dit tegen het licht moeten worden gehouden en in een breed kader, inclusief beperkt betrokkenen, zal moeten worden nagegaan wat voor kansen en mogelijkheden hier liggen (blz. 7).
- Jeugd en jongeren worden serieus genomen. Ontmoeten, leren en houvast geven spelen een centrale rol. Ouderen gunnen en geven hen de ruimte binnen het gemeente-zijn (blz. 9).
- De sectiemedewerkers zijn de contactpersonen met de gemeenteleden. Een goede communicatie is essentieel voor het goed, efficiënt en tijdig inschakelen van pastorale medewerkers / ouderlingen / predikanten, en diaconale ondersteuning (blz. 8,11).

- Aan leren, vormen en toerusten doen veel mensen mee, maar mogelijkheden tot verdere participatie moeten worden gestimuleerd. Predikanten spelen hierbij een uitvoerende en ondersteunende rol; een voortdurende deelname van hen is veelal geen noodzaak (blz. 10).
- Diaconaat en ZWO richten zich op de uitvoering van hulp dichtbij en ver weg, Een belangrijke rol is het actief betrekken en stimuleren van de gemeente bij hun werk (blz. 10,11).
- De PG O-W wil de samenleving van dienst zijn door het Evangelie handen en voeten te geven. Gebouwen zijn daarvoor beschikbaar; programma's worden er op afgestemd; leden worden gemotiveerd een bijdrage te leveren. Indien er in bijzondere situaties een beroep op bijstand wordt gedaan staan we er voor open. (blz. 8, 12).
- Waar mogelijk wordt samengewerkt met overige plaatselijke kerken (blz. 12).
- De overlegstructuur wordt vereenvoudigd en voor velen zal er minder vergaderdruk zijn. De kerkenraad gaat minder vergaderen en zal zich meer bezig houden met beleid, inhoud en gemeenteopbouw. De meer dagelijkse gang van zaken wordt gedelegeerd aan een breed moderamen waarin alle ambten vertegenwoordigd zijn (Niet groter dan huidige moderamen, maar wel anders samengesteld) (blz. 15,16).
- Er zullen de komende jaren forse financiële tekorten zijn. Vanaf 2016 zal het aantal predikantsplaatsen terugvallen naar 1,8. Tussentijdse tekorten worden opgevangen door het interen op het vermogen / verkopen van vast goed (blz. 13,14).

Profiel gemeente

De Protestantse Gemeente te Oosterbeek-Wolfheze (PG O-W) is per 1 januari 2007 ontstaan uit een fusie van de Hervormde Gemeente te Oosterbeek-Wolfheze, de Gereformeerde Kerk van Oosterbeek, en de Gereformeerde Kerk van Wolfheze. In Wolfheze waren de gemeenten overigens reeds geruime tijd verenigd in een Samen-Op-Weg federatie. De verscheidene bloedgroepen verschilden onderling niet veel in geloofskarakter; het verschil in achtergrond is na vijf jaar nog slechts beperkt merkbaar.

Het profiel van de gemeente komt overeen met een doorsnee pluriforme protestantse gemeente in Nederland; evangelische of streng orthodoxe vleugels zijn nauwelijks aanwezig.

Door de geografische ligging is de gemeente relatief oud (57 jaar) en ligt de participatie met 17,5% van de plaatselijke bevolking duidelijk boven het landelijk gemiddelde. Het gemiddeld kerkbezoek ligt op ca. 17% van het totaal aantal leden. Van de zeer betrokken gemeenteleden heeft bijna de helft een functie als vrijwilliger in de kerk. De deelname aan vorming- en toerustingprogramma's is groot.

Visie

De diverse activiteiten van de gemeente vloeien voort uit de gezamenlijk gedragen visie op kern en doel van gemeente-zijn. Die visie wordt als volgt samengevat:

*wij zijn geroepen tot omgang met God, inzet voor mensen en wereld
en zo tot gemeenschap met elkaar.*

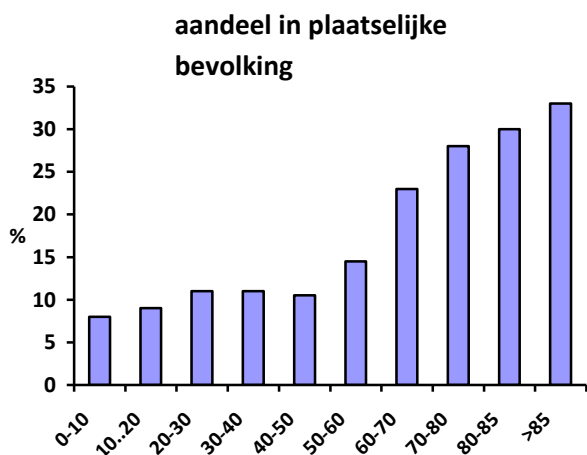
Deze drie elementen hangen onverbreekelijk samen; worden zij ontkoppeld dan verliezen zij alle drie hun karakter. De omgang met God blijft dan hangen in 'feel good spiritualiteit'; dienst wordt filantropie; gemeenschap wordt tot een vriendenkring. Dat is iets anders dan in de bijbel bedoeld

wordt met koinonia. Daar gaat het om: elkaar op de goede weg houden, elkaar aansporen trouw te blijven, elkaar troosten, bemoedigen en corrigeren, samen de weg zoeken, samen bidden en ons samen inzetten. Ook dat laatste. Gemeenschap (koinonia) is in de bijbel geen naar haar aard gesloten vriendenkring, maar een open geloofsgemeenschap.

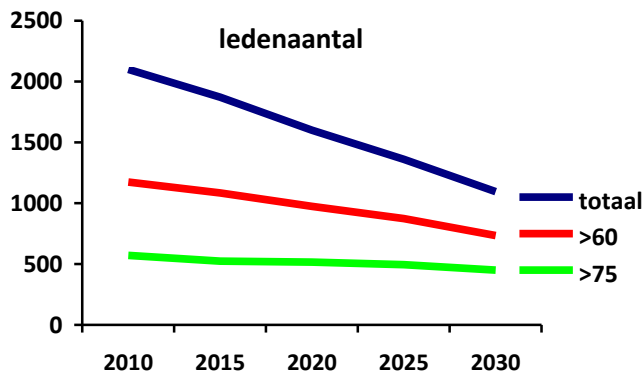
In alle activiteiten zullen deze drie elementen tot hun recht moeten komen.

Demografische ontwikkeling

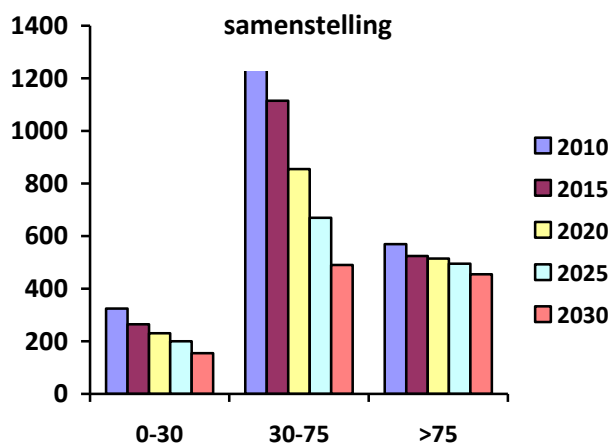
Bij de uitwerking van het beleidsplan moet rekening worden gehouden met zich voordoende ontwikkelingen en randvoorwaarden. Deze kunnen bepalend zijn voor de omvang van werkzaamheden, de beschikbaarheid van bv. vrijwilligers, en de financiële mogelijkheden.

Het gemiddelde aandeel in de burgerlijke gemeenschap mag dan 17.5% bedragen, per leeftijdscategorie zijn er duidelijke verschillen. In de categorie tot 50 jaar ligt dit aandeel beneden de 10%. Pas vanaf 50 stijgt dit percentage geleidelijk tot 30% en meer voor personen boven de 80 jaar. Doordat ook de plaatselijke bevolking per saldo niet in omvang toeneemt zal hierdoor het ledenbestand van de Protestantse Gemeente in de loop der tijd dalen.

In lijn met de voorafgaande jaren neemt het ledenaantal volgens prognose verder af met ca. 60 leden per jaar. Het ledental daalt daarmee van ca. 2150 in 2010 naar ca. 1850 in 2016. Een daling van ca. 500 leden sinds de fusie in 2007.

De daling van het ledental is overigens vooralsnog zeer beperkt voor de categorie oudere gemeenteleden. De grootste daling doet zich voor in de categorie leden tussen de 30 en 75 jaar. Deze ontwikkelingen zijn van belang voor de te verwachten activiteiten en aandachtsgebieden in de gemeente. De groep ouderen blijft voorlopig redelijk stabiel; de groep waaruit het kader komt verkleint sterk. Jonge gezinnen gaan een nog kleiner deel uitmaken en het aantal kerkgangers zal verder geleidelijk teruglopen.

Het teruglopen van het aantal leden zal tevens niet zonder gevolgen zijn voor de financiële inkomsten en daarmee uitgaven.

Beschikbaarheid kerkelijk werkers en vrijwilligers

Het gezicht van de kerk naar binnen en naar buiten wordt bepaald door kerkgebouwen, maar vooral ook door degenen die in en voor de kerkelijke gemeente werkzaam zijn. De beschikbaarheid van hen zal bepalend zijn voor het werk dat kan worden verzet. Ambitie en verwachtingspatroon zullen met de te verwachten ontwikkeling rekening moeten houden.

Predikanten

- Sinds de fusie werken er in de gemeente 2 predikanten full time, 1 predikant in deeltijd (75%), en een emeritus predikant die werkzaam is in het ouderenpastoraat (20%). Per 1 januari 2012 wordt een van de predikanten contractueel voor 4 jaar voor 20% gedetacheerd. Aan het eind van dat jaar beëindigt de ouderenpastoor zijn werkzaamheden. Met ingang van 2013 worden de werkzaamheden over de dan 2,55 fte predikanten opnieuw ingedeeld; de bezetting is dan nog steeds ruim ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Aan het eind van de beleidsperiode gaat begin 2016 de predikant in deeltijd met emeritaat waardoor de bezetting daalt naar 1,8 fte.
- Gelet op de financiële situatie (zie blz. 11 e.v.) is het duidelijk dat bij tussentijds vertrek van een predikant diens functie niet automatisch zal worden ingevuld. In 2018 zal er opnieuw een predikanten met emeritaat gaan en zal gelet op het naar verwachting verder dalende ledenaantal en de financiële armslag het totaal aantal predikantsplaatsen zeer waarschijnlijk verder worden verminderd.

Beheer- en bureaufuncties

- Voor het beheer van kerk- en verenigingsgebouwen en op het kerkelijk bureau zijn 6 werknemers (2,5 fte) aangesteld door de PG O-W.

Vrijwilligers

- De gemeente zou niet functioneren wanneer er naast de beroepskrachten niet een groot aantal vrijwilligers zich voor het werk in en vanuit de kerk zou inzetten. Het aantal vrijwilligers bedraagt momenteel ruim 160 waarbij er diversen zijn die meerdere taken op zich nemen. Het is merkbaar dat het aantrekken van vrijwilligers moeizamer verloopt dan in het verleden. De kring van meelevende leden wordt kleiner, de gemeente vergrijsst, tijdsdruk neemt toe, de vanzelfsprekende inzet verdwijnt. De werving en inzet zal daarop inspelen: projectgewijze inzet voor kortere duur, meer flexibiliteit, participatie van ouderen, zo nodig kleinere taken, ondersteuning door aanbod van training, passend werk waar mensen goed in zijn, voorkoming van teleurstelling, stimulering van waardering vanuit de gemeente.

Voorgaande schets van ontwikkelingen maakt duidelijk dat de gemeente moet inspelen op een krimpende personeelsbezetting en een geleidelijk dalend aanbod van vrijwilligers. Dit heeft consequenties voor diverse werkzaamheden. Dit betekent ook een bijstelling van het verwachtingspatroon van gemeenteleden. Passend bij deze tijd is daarbij dat met plezier mee blijven doen aantrekkelijker is dan afwachten tot vrijwilligers komen.

Kerkdiensten

Voor velen is de kerk het meest zichtbaar in de wekelijkse kerkdiensten, en de diensten rond hoog- en laagtijmomenten. Daar klopt het hart van de kerk en daar komen de elementen van de visie omtrent het gemeente-zijn volledig tot hun recht, de *omgang met God, de inzet voor mensen en wereld, en de gemeenschap met elkaar*.

Toch wordt geconstateerd dat deze diensten geen aantrekkingskracht (meer) hebben op een groot deel van de gemeente. Op feestdagen ligt het bezoek niet hoger dan 25% van het ledenbestand; op een doorsnee zondag ligt het rond de 17%. Daar staat tegenover dat veel kerkgangers gehecht zijn aan de vorm en inhoud van deze vieringen.

In Oosterbeek-Wolfheze worden op de zondagmorgen in de 3 kerken van de PG O-W op gelijkvormige wijze kerkdiensten gehouden. De in gebruik zijnde liturgieën (op één na) wijken op kleine onderdelen van elkaar af en zijn geënt op kerkelijke tradities. Morgendiensten met een bijzonder karakter zijn beperkt. Thema-, cantatediensten, en vespervieringen zijn extra diensten in de namiddag of avond.

Gelet op de omvang en geografie van de gemeente is het kerken op 3 plaatsen verklaarbaar, maar royaal te noemen. Bij de fusie zijn hierover afspraken gemaakt voor de periode tot 2017. De Oude Kerk is een begrip in Oosterbeek en kent een groep vaste bezoekers. De grote centraal gelegen gerenoveerde Vredebergkerk in Oosterbeek vervult een spilfunctie in het centrum. De Open Hof Kerk is de wijkkerk in het dorp Wolfheze. Bij gemeenschappelijke diensten (zoals de startzondag) kan de Vredebergkerk gemakkelijk alle bezoekers herbergen.

De eerstkomende jaren zal er een nadere bezinning plaatsvinden over de kerkdiensten. Drie thema's krijgen daarbij aandacht:

- *Hoe kunnen kerkdiensten zodanig vorm worden gegeven dat participatie wordt vergroot*
 - naast gesprekken met huidige bezoekers is vooral de inbreng van onregelmatige en niet bezoekers van belang
 - na te gaan is met welke frequentie nieuw vormgegeven vieringen gewenst zijn en welke tijdstippen hiervoor in aanmerking komen
 - overwogen zou kunnen worden in een van de drie kerken een dienst in andere vorm te houden
- *Hoe kan de liturgie het beste worden vormgegeven*
 - een liturgiecommissie met kennis van zaken en een luisterend oor naar de regelmatige bezoekers kan hier een bijdrage leveren
 - is er meer variatie mogelijk, wordt deze op prijs gesteld, vergroot deze de participatie
 - welke rol is hier voor cantorij en of zanggroep
 - evaluatie aantal en soorten Heilig Avondmaalsvieringen
- *Hoe richten we de zondagse diensten in bij vermindering van het aantal predikanten*
 - met de huidige 3 predikanten (2,55 fte) kan het preekrooster voor de 3 kerken redelijk worden gevuld bij de uitvoering van dubbeldiensten in de periode mei t/m sept. (OK en VBK). Invulling met gastpredikanten verloopt echter steeds moeizamer en er is een vraag om eigen predikanten meer te horen
 - met de terugval van het aantal predikantsplaatsen in 2016 of bij tussentijdsvertrek zal het aantal dubbeldiensten moeten worden verhoogd of het aantal preekplaatsen per zondag worden teruggebracht

Pastoraat en sectiewerk

De PG O-W heeft uit oogpunt van overzicht haar werkgebied ingedeeld in 10 secties. De secties hebben als doel om er vanuit de geloofsrelatie van hun gemeenteleden te zijn voor elkaar en anderen. De sectieteams verlenen binnen hun gebied pastorale zorg aan gemeenteleden wanneer dat nodig is, dragen bij aan gemeente-zijn, en stimuleren gemeenteleden om oog te hebben voor elkaar en hun omgeving.

Pastoraat

- De pastorale taak is een essentieel onderdeel van het gemeente-zijn. Pastorale werkers (predikanten, pastorale ouderlingen, pastorale medewerkers) zullen beschikbaar zijn voor hen die dit nodig hebben. Zorg en aandacht voor elkaar, het beschikbaar zijn voor het bespreken van zingevingvragen en het aangesproken kunnen worden op geloofszaken vormen het hart van het pastorale werk.
- Sectiewerk en pastoraat liggen in elkaars verlengde. Op sectiemedewerkers en gemeenteleden wordt een beroep gedaan om signalen van behoeften aan (pastorale) zorg voor henzelf of voor anderen door te geven. Gelet op de beperkingen in beschikbaarheid wordt aan de gemeente duidelijk gemaakt dat sectiemedewerkers de reguliere contactpersonen zijn met de kerk en dat bij behoefte aan pastorale zorg de pastorale medewerkers/ouderlingen/predikanten worden ingeschakeld. Alle betrokkenen spreiden hun bezoeken per adres.
- Naast één op één bezoeken dragen jaarlijkse groothuisbezoeken bij aan het onderlinge pastoraat van de gemeente.
- Wanneer de ouderenpastor eind 2012 terugtreedt zullen er geen speciale ouderenpastores meer werkzaam zijn. Ouderen vallen dan onder het reguliere pastoraat van de secties. Mede in verband met de 20% detachering van een van de predikanten zullen de secties dan opnieuw worden ingedeeld over de dan 2,55 fte predikantsplaatsen (zie blz. 14).
- De pastorale zorg richt zich in eerste instantie op gemeenteleden, maar wanneer de samenleving in bijzondere situaties een beroep doet op pastorale zorg zal de PG O-W hier open voor staan.

Omzien naar elkaar

- Ieder sectieteam heeft al haar leden in beeld. Iedere sectiemedewerker maakt kennis met de adressen die haar/hem zijn toebedeeld. Dit aantal beperkt zich tot 5 à 20 adressen. Tenminste één maal in de vier jaar wordt vastgesteld of, hoe, met wie en in welke mate contact met de kerk op prijs wordt gesteld. Doorlopend is de sectiemedewerker de contact- en signaleringspersoon voor de betreffende adressen.

Gemeenschapsbevorderende activiteiten

- Om onderlinge contacten van gemeenteleden te bevorderen organiseren secties van tijd tot tijd ontmoetingsactiviteiten in de vorm van koffieochtenden, contactmiddagen, maaltijden e.d. De behoefte hiertoe blijkt per sectie sterk te kunnen verschillen. De mate waarin men elkaar al kent, de leeftijdsopbouw, en de aard en inhoud van het programma spelen hierbij een rol.

Jeugdwerk

In de gemeente hebben kinderen, tieners en jongeren een eigen plaats. Niet een plaats aan de rand, alleen in hun eigen ruimtes en eigen bijeenkomsten, maar een centrale plaats in het midden van de gemeente, waar zij zich thuis voelen en waar ze gehoord worden.

Het werk met en door hen richt zich op:

- Een ontmoeting tussen de generaties, de inwijding van de kinderen en jongeren in de gemeente; de relatievorming van de ouders met hun kinderen, van oudere gemeenteleden met jongeren. Zo'n ontmoeting biedt een begaanbare weg voor de ontmoeting met God, de betrokkenheid van mensen bij de geloofsgemeenschap en de samenleving waarin zij leven.
- Een ontmoeting tussen de kinderen en jongeren zelf; ze de gelegenheid geven om d.m.v. activiteiten vriendschapsbanden op te bouwen.
- Kinderen en jongeren een houvast in het leven meegeven, een perspectief op de toekomst bieden en hen laten ontdekken en ervaren dat er samenhang bestaat tussen wat er in de kerk geleerd en geleefd wordt en het handelen van christenen.
- Het signaleren van de behoefte aan pastorale zorg aan kinderen en jongeren en daarop inspelen.

Het jeugd- en jongerenwerk krijgt vorm in en rond de kerkdiensten van de Vredebergkerk in Oosterbeek en vanwege de omvang in mindere mate bij de Open Hof Kerk in Wolfheze .

Daarnaast worden er doordeweekse activiteiten georganiseerd per leeftijdscategorie, met een open deur voor niet bij de PG O-W betrokkenen.

Leren, vormen, toerusten

De begrippen leren, vormen en toerusten zijn belangrijke elementen om de visie van het gemeente-zijn - *omgang met God, inzet voor mensen en wereld, en gemeenschap* - uit te werken naar het handelen van alledag. Basisvragen over zingeving, ethisch handelen, sociaal bezig zijn, omgang met God, omgang met anderen e.d. kunnen worden uitgediept door aangereikte informatie en het met elkaar bediscussiëren van deze thema's. Het is van belang zo veel mogelijk gemeenteleden hierbij te betrekken.

De catechese voor kinderen en tieners wordt momenteel gevolgd door ruim 25% van de doelgroep. Kringwerk, dat deels oecumenisch plaatsvindt, wordt bezocht door 200 personen, waarvan ca. 175 uit de PG O-W. Aan de breder samengestelde programma's van Vorming & Toerusting, Thee met een thema en het Leerhuis nemen ca 150 personen deel. De beleidsrichting is :

Catechese

- De ontwikkeling van kinderen, tieners en jongeren in de geloofstraditie is van wezenlijk belang bij hun vorming tot mensen met oog voor elkaar, voor anderen om hen heen en voor hun relatie met God. Op hen afgestemde catechese is daarom een wezenlijk onderdeel van het kerk-zijn. Oriëntatie op de meest geschikte vorm en inhoud krijgt volle aandacht en het uitnodigingsbeleid zal persoonlijk worden aangepakt.

Kringwerk

- Kringwerk vervult een belangrijke functie bij het praten over geloofsbeleving en de gevolgtrekkingen voor het doen en laten in de wereld. De kringen vinden veelal plaats in huiskamers van deelnemers waardoor het aantal deelnemers beperkt is. Bovendien komen gesprekken het meest tot hun recht in niet al te grote groepen. Naar mate men elkaar beter kent kan vertrouwelijker en opener worden gesproken. De keerzijde hiervan is dat de kringen uit een

vaste kern bestaan met beperkte mogelijkheden tot aantrekken van anderen. Waar mogelijk zal dan ook het ontstaan van nieuwe kringen worden gestimuleerd.

- Ouderen (65+) zijn momenteel oververtegenwoordigd, groepen voor 25-45 jarigen zijn van de grond gekomen in zowel Oosterbeek als Wolfheze, de groep 40-65 zou daarnaast meer aandacht kunnen krijgen.

Vorming en toerusting

- Het vorming- en toerustingwerk met deskundige inleiders wordt in breed oecumenisch verband ondersteund / voortgezet. De mobiliteit blijkt in doorsnee gevallen beperkt waardoor het zich concentreert op Oosterbeek (Wolfheze is te klein). Bij sprekers van naam is de mobiliteit groter en wordt uit efficiëntheid mogelijk samengewerkt met V&T organisaties in de omgeving.
- V&T en nog meer TmT trekken, afhankelijk van het onderwerp, ook niet sterk betrokken kerkleden en buitenstaanders. Om deze benadering te stimuleren zal de onderwerpkeuze hier (deels) op worden afgestemd.
De initiatiefnemers van V&T en TmT zijn verschillend en de tijdstippen doelbewust anders, maar de onderwerpen zijn redelijk uitwisselbaar. Een afstemming per seizoen is dan ook op te zetten.

Predikanten/kerkelijk werkers spelen een duidelijke rol bij de catechese. Voor kringwerk en V&T is participatie veelal geen noodzaak, maar ondersteuning, onderkenning van mogelijkheden en stimulatie is van belang.

Waar nodig worden trainingsmogelijkheden georganiseerd / aangeboden.

Diaconie, ZWO

Diakonia, dienstbaarheid is een kernbegrip van de christelijke gemeente. Het betekent dat in principe aan iedereen hulp en recht geboden wordt die dat nodig heeft, niet alleen binnen, maar ook buiten de eigen kerkelijke gemeente. Niet allen aan christenen maar ook aan anders- en niet-gelovigen, zonder daarbij onderscheid te maken. De eigen inspiratie is daarbij kenbaar en klinkt door. Evangelie krijgt handen en voeten. Dichtbij en verder weg.

Diaconie omvat een breed werkveld waardoor binnen de PG O-W onderscheid wordt gemaakt tussen lokale / regionale / landelijke taken en werelddiaconaat. Werelddiaconaat is grotendeels gedelegeerd naar een commissie voor Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking (ZWO). Tussen Diaconie en ZWO is er met regelmaat overleg; een van de diakenen maakt deel uit van ZWO. De komende jaren wordt gewerkt aan het nader afbakenen van de taakverdeling (wie doet / geeft wat) tussen ZWO en diaconie. De Zendingscommissie in Wolfheze maakt deel uit van ZWO.

Omdat Diaconie en ZWO onlosmakelijk verbonden zijn met het kerk-zijn maken ze bij de PG O-W deel uit van de actie Kerkbalans. Van het binnenkomend levend geld (kerkbalans, giften en collectes) wordt momenteel 16% voor deze doelen bestemd.

Het beleid is gericht op:

Diaconie

- Hulp bieden op maat met inschakeling van benodigde expertise
- Oog hebben voor en opzet structurele ondersteuning van lokale en regionale projecten, zoals de voedselbank en daklozenprojecten in Arnhem
- Stimulering van acties voor een rechtvaardige en duurzame samenleving
- Gemeenteleden betrekken bij haar diaconale taak

ZWO

- Onder de aandacht brengen van wereldwijde hulp- en rechtvaardigheidsbehoeftes en ondersteuningsmogelijkheden aandragen en uitvoeren
- Betrokkenheid van gemeente bij zending en werelddiaconaat stimuleren door keuze projecten, directe contacten met uitvoerenden ervan, en aandacht in kerkdiensten op speciale zendings- en werelddiaconaatsondagen

Algemeen

- Betrokkenheid wordt bevorderd door ondersteuningsdoeleinden te koppelen aan de werving van levend geld. De in het verleden opgebouwde diaconale / ZWO middelen zijn van een zodanige omvang dat deze jaarlijks geleidelijk worden afgebouwd

Communicatie

Communicatie is essentieel wanneer het gaat om de afstemming van het werk van de diverse medewerkers binnen de gemeente, de voorlichting naar gemeenteleden en het laten blijken van het kerk-zijn in de samenleving.

Afstemming werkzaamheden

Het komt de doelmatigheid ten goede wanneer de diverse bezoekers op pastoraal en sectieniveau op de hoogte zijn van elkaars activiteiten en bezoeken in de tijd kunnen spreiden. De mogelijkheden van het nieuwe ledenregistratie systeem zullen hierbij worden benut. De coördinerend ouderlingen hebben hierbij zo nodig een linking pin functie.

Bij het onderkennen van mogelijk lokale behoeftes wordt de diaconie zo snel mogelijk geïnformeerd waarna deze actie onderneemt.

Voorlichting gemeente

De voorlichting aan de gemeente vindt plaats via:

- Het kerkblad bij Een dat maandelijks verschijnt. Naast praktische informatie zullen kerkenraadzaken en beleidsontwikkeling onder de aandacht worden gebracht.
- De website geeft alle openbare informatie die voortdurend op actualiteit wordt bijgewerkt. In verband met privacy afweging wordt een protocol opgesteld omtrent de aard en inhoud van de gegevensverstrekking.
- Gemeentebijeenkomsten waar de gemeente wordt bijgepraat over belangrijke ontwikkelingen en waar zij de besluitvorming betrokken moet zijn.

Kerk in de samenleving

De PG O-W zoekt het contact met de samenleving en zal wanneer dit wenselijk is de publiciteit zoeken. Dit geldt niet alleen bij werving voor activiteiten maar ook het onder de aandacht brengen van sociale betrokkenheid, mogelijke voorzieningen, wat de kerk kan betekenen e.d.

De lokale en regionale pers, radio en tv alsmede de eigen website worden hiervoor benut. Het inspelen op mogelijkheden van de sociale media wordt getest.

PKN

De PG O-W maakt deel uit van de PKN en voelt zich betrokken bij het werk en de dienstverlening op regionaal en landelijk niveau. Er wordt een actieve bijdrage geleverd aan het regionaal / classicaal

overleg. Het werk voor studenten in de regio wordt ondersteund. Dit zelfde geldt voor de inzet van de PKN in nieuwe gebieden/stadsdelen en noodlijdende kerken.

Samenleving

De PG O-W staat midden in de samenleving en wil dit ook laten blijken. Niet door opdringerig aanwezig te zijn, maar door te laten zien dat zij de samenleving van dienst kan zijn door het Evangelie handen en voeten te geven.

- De kerkelijke gebouwen zijn inzetbaar voor allerlei vooral lokale activiteiten. Sfeer, omvang en ligging kunnen bijdragen aan een plaats van de PG in de lokale gemeenschap
- Openstelling van een dagkapel en inloop-koffieochtenden geven de mogelijkheid voor bezinning en contact voor iedereen
- In jaarlijkse Kerk en Schooldiensten in Oosterbeek en Wolfheze is er breed contact met gezinnen
- Lezingen en gespreksmogelijkheden worden aangeboden met in kerk en samenleving levende onderwerpen
- De Roemenië contacten vanuit de kerken werken stimulerend in de samenleving
- Mensen worden wekelijks uit de kerk weggezonden met de opdracht er te zijn voor mensen en wereld. Het is dan ook niet alleen de kerk maar vooral haar leden die een actieve bijdrage leveren aan de lokale samenleving en het vrijwilligerswerk.

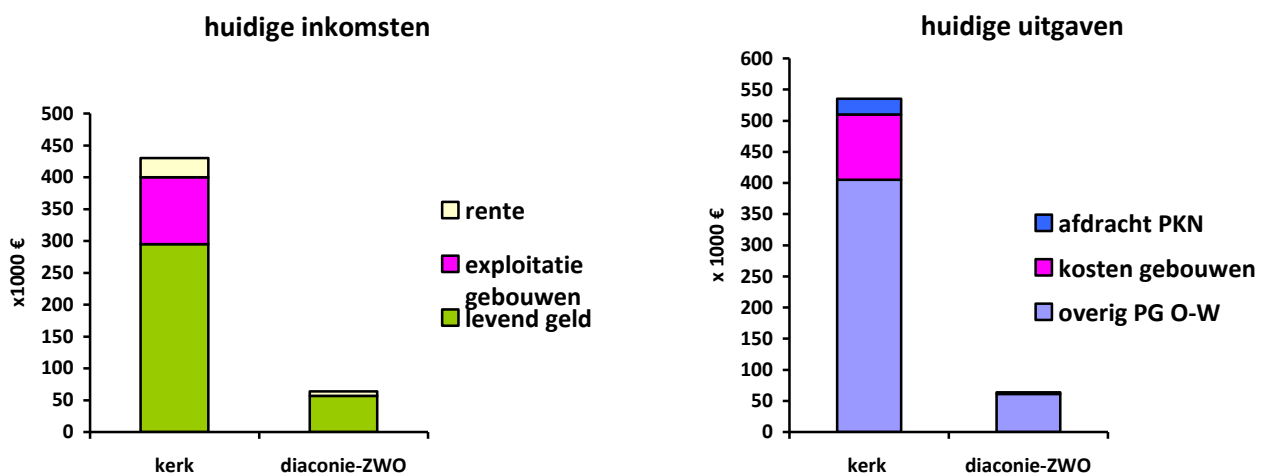
Oecumene

De PG O-W wenst waar mogelijk samen te werken met de overige plaatselijke kerken. Zij maakt deel uit van de Raad van Kerken in Oosterbeek. Een aantal jaarlijkse oecumenische vieringen op de zondagmorgen en vesperdiensten in de periode van advent en de 40-dagen tijd worden samen met de Rooms Katholieke Parochie en de Remonstrantse Kerk georganiseerd.

Richting samenleving wordt bij voorkeur gezamenlijk opgetreden.

Financieel beheer

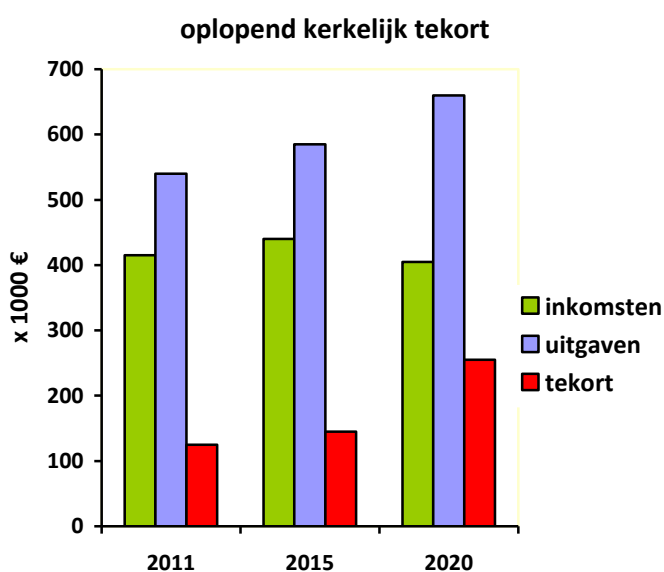
Realisatie van het beleid is mede afhankelijk van de financiële en materiële randvoorwaarden. Een prognose van de ontwikkeling van inkomsten en uitgaven en de beïnvloedbaarheid daarvan zijn dan ook van belang.

De inkomsten van de PG O-W komen voor 70% uit vrijwillige bijdrages(kerkbalans) en collectes. Diaconie / ZWO ontvangen 16% van het levend geld.

De participatie aan kerkbalans is door gerichte acties per categorie opgelopen naar 80%. De gemiddelde bijdrage voor het kerkelijk deel bedraagt ca. € 300 per bijdragende eenheid, of te wel € 130 per lid. Dit is duidelijk boven het landelijk gemiddelde, maar volledig verklaarbaar door leeftijdsopbouw en welstand van de regio. De bijdrage van oudere leden is duidelijk hoger dan die van jongere.

De uitgaven van diaconie / ZWO volgen de ontwikkeling van de inkomsten maar liggen structureel wat hoger in verband de geleidelijke afbouw van het vermogen.

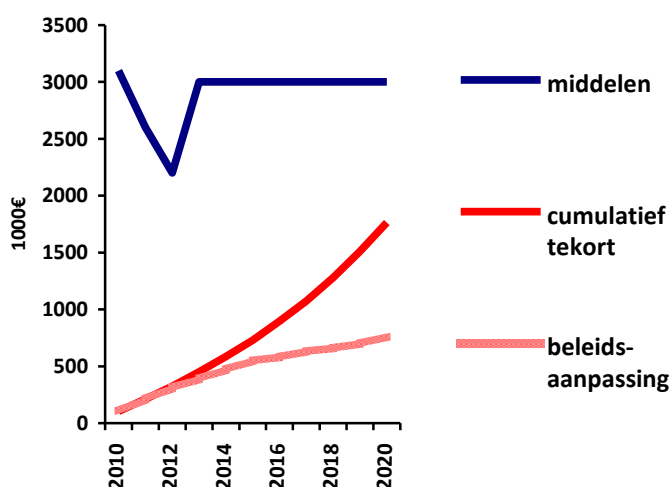

De kerkelijke uitgaven overtreffen de inkomsten. Sinds de start van de fusie zijn de tekorten opgelopen door de per saldo enigszins dalende inkomsten uit levend geld, minder opbrengsten uit verhuur tijdens de verbouwing van de Vredebergkerk en de met de inflatie stijgende kosten.

De gevolgen van het dalend ledenaantal zullen tot uitdrukking komen in de te verwachten inkomsten uit levend geld. In de eerste jaren is dit echter beperkt door het geefpatroon per leeftijdscategorie en de stabiliteit van de oudere leeftijdsgroep. Na 2015 zal naar verwachting echter een daling duidelijk zichtbaar worden.

De overige inkomsten uit exploitatie nemen enigszins toe. Het merendeel van de kosten stijgt met de inflatie met als gevolg dat bij onveranderd beleid per saldo het huidige tekort van ruim € 100.000 per jaar zal gaan oplopen naar ca. € 150.000 in 2015.

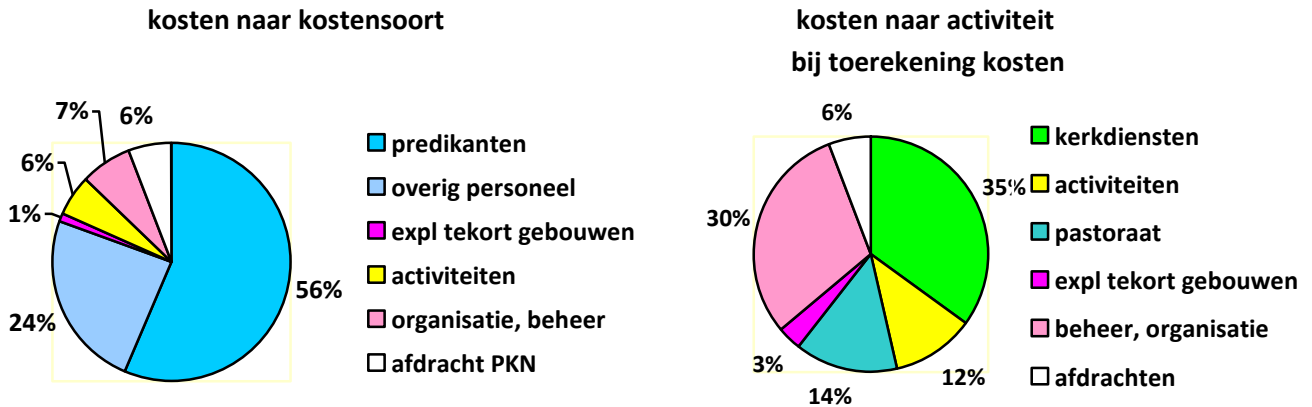
Een dergelijk tekort is tenminste gedurende de beleidsperiode op te vangen uit beschikbare en beschikbaar te maken middelen, maar zal op lange termijn onhoudbaar zijn.

De PG O-W beschikt over een kaspositie en aantal woningen die niet als pastorie in gebruik zijn en verkocht kunnen worden. In 2011 is de monumentale pastorie bij de Oude Kerk gerestaureerd en voor de verbetering van de voorzieningen van de Oude Kerk is bij de fusie een bedrag gereserveerd. De beschikbare middelen dalen daardoor in de periode 2011-2012. Bij het vertrek van de ouderenpastor in 2013 komt er een extra woning voor verkoop beschikbaar.

Per saldo blijkt dat de te verwachten tekorten bij onveranderd beleid voor een periode van niet langer dan zo'n 10 jaar zouden zijn op te vangen. Tijdig inspelen en terugbrenging van te verwachten tekorten zijn dan ook noodzakelijk in deze beleidsperiode.

Aan de inkomsten kant zal voortdurend aandacht worden besteed om verdere participatie en bijdrageverhoging te realiseren. Het is echter niet te verwachten dat de inkomsten substantieel zullen bijdragen aan de geplande tekorten. Het merendeel zou moeten komen uit aanpassing van de uitgaven. Inzicht in de kostenverdeling is daarbij van belang.

Uit dit beeld komt naar voren dat de kosten zeer sterk bepaald worden door de personeelskosten, dat er exploitatie tekorten zijn op gebouwen en dat de beheerskosten hoog zijn. Daarbij is te bedenken dat er een bijzondere positie is voor predikanten; hun arbeidspositie kan niet worden aangetast. De volgende beleidsmaatregelen zijn deze beleidsperiode van belang:

- De actie kerkbalans wordt intensief en doelgroepgericht voortgezet teneinde inkomstendalingen te minimaliseren. Externe fondsenwerving krijgt extra aandacht.
- Op enkele kleine maatregelen na zijn kostendalingen vrijwel uitsluitend te realiseren door maatregelen in de personele sfeer. Gedwongen personeelsmutaties zijn overigens sociaal en financieel gezien geen optie. Maar bij vertrek en of pensionering zal een functie niet direct worden ingevuld.
- Bij dalend ledenaantal is aanpassing van het aantal predikantsplaatsen mogelijk en financieel noodzakelijk. De 20% detachering van een van de predikanten, plus het vertrek van de ouderenpastor in 2013, vormen een opstap tot verdere reductie. In 2016 gaat de parttime werkende predikant met emeritaat; die plaats zal naar verwachting dan niet worden opgevuld. De invulling bedraagt dan 1,8 fte. Bij eventueel tussentijds vertrek van een van de predikanten zullen te nemen stappen in dit perspectief moeten worden gezien.
- De niet voor kerkelijke doeleinden noodzakelijke woningen worden wanneer dit geschikt mogelijk is verkocht, waardoor de exploitatie wordt verbeterd en er een buffer wordt gevormd om tekorten op te vangen.
- De exploitatie van gebouwen heeft een maatschappelijke functie, maar is bij de huidige kostenstructuur en personeelsbezetting duidelijk niet rendabel. Vooralsnog wordt een maximale benutting nagestreefd voor de Vredebergkerk en de Burcht. Bij pensionering van de full time beheerder zal een andere structuur worden opgezet.
- De beheerskosten zijn relatief hoog. Na afronding van de integratie en bij pensionering zal opzet kerkelijke bureau functies opnieuw worden gezien.

Organisatie

De organisatie is geen doel op zich maar een hulpmiddel om visie en beleid te realiseren. Een goede organisatie verhoogt efficiëntie en motivatie.

Bij de fusie is gekozen voor een platte organisatie met zonder wijkgemeenten met als gevolg dat alle ambtsdragers deel uitmaken van één kerkenraad. Een kleine kerkenraad kan enkele zaken afhandelen zoals benoemingen van leden van de 10 sectieteams. Voorbereidend werk wordt gedaan door een breed samengesteld moderamen. Vrijwel alle kerkenraadsleden hebben zitting in meerdere colleges (secties, diaconie, kerkrentmeesters, moderamen)

Er zijn klachten over vergaderdruk. Ondanks intensieve voorbereiding door moderamen zijn er veel vergaderuren. (kerkenraad)vergaderingen gaan veelal over zakelijk dingen; inhoudelijke discussies tijdens vergaderingen zijn zeer beperkt. En als die er zijn komen ze veelal niet goed uit de verf. Het grote aantal kerkenraadsleden bemoeilijkt discussie; leidt tot beperkte actieve deelname aan gesprek; levert soms quorum problemen. De kleine kerkenraad blijkt niet te functioneren vanwege zeer beperkte besluitvormingsmogelijkheden; gevolg is een groot aantal vergaderingen voor alle kerkenraadsleden.

Een deel van de ervaringen hangt samen met de start van de fusiegemeente waarin veel aandacht besteed moest worden aan integratie, opzet van werk, werkverdeling, in elkaar schuiven van financiën en beheer e.d. Nu deze integratieperiode achter de rug is, is het goed om de organisatiestructuur, agendapunten en vergaderfrequenties tegen het licht te houden. Daarbij is tevens in te spelen op het vertrek van de ouderenpastor eind 2012 en de 20% detachering van een van de predikanten, en het feit dat het moeilijker wordt vrijwilligers aan te trekken.

Werkverdeling predikanten

- Wanneer de ouderenpastor eind 2012 terugtreedt zullen er geen speciale ouderenpastores meer werkzaam zijn. Ouderen vallen dan onder het reguliere pastoraat van de secties. Mede in verband met de 20% detachering van een van de predikanten zullen de 10 secties dan opnieuw worden ingedeeld over de dan 2,55 fte predikantsplaatsen. (IBF: secties 1,9,10 / OvdV: secties 4,6,7,8 / HS: secties 2,3,5)
- Op dit moment besteden de predikanten ca. 30% van hun tijd aan overleg en organisatie. Uit oogpunt van een efficiëntere tijdbesteding zal slechts één van de predikanten zitting hebben in het breed moderamen (kleine kerkenraad). Voorts is te bepalen dat er nooit meer dan één predikant deel uitmaakt van het breed moderamen van de classis.
- Bij het emeritaat van een van de predikanten in 2016 en/of bij tussentijdsvertrek wordt het noodzakelijk de zondagse kerkdiensten op 3 locaties opnieuw te bezien (zie blz. 6)

Kerkenraad, breed moderamen, moderamen

- Het aantal kerkenraadsleden kan worden teruggebracht en daarmee aansluiten bij de realiteit en verminderde beschikbaarheid.
 - . koppeling van diaken per sectie wordt losgelaten
 - . aantal ouderling kerkrentmeesters wordt teruggebracht overeenkomstig aanpassing kerkorde
 - . wanneer pastoraal medewerker wordt aangesteld vermindert aantal pastoraal ouderlingen
 - . vermindering aantal coördinerend ouderlingen door fusie of samenwerking secties

- De frequentie van kerkenraadvergaderingen kan worden verlaagd door, in navolging van landelijke en classicale ontwikkelingen, meer bevoegdheden bij een breed moderamen (kleine kerkenraad) te leggen en door meer gedisciplineerde en geplande agendabepaling. Hoofdonderwerpen van de kerkenraad zijn en blijven: beleidsbepaling en opvolging, benoeming ambtsdragers, beroepen predikanten, zorg voor kerkdiensten, gemeenteopbouw.

Door rapportages en organisatorische zaken te delegeren naar het breed moderamen is er meer tijd beschikbaar voor inhoudelijke discussies in de kerkenraad. De visie, *omgang met God, inzet voor mensen en wereld en zo tot gemeenschap met elkaar* kan daarmee verder worden uitgediept en handen en voeten worden gegeven.
- Het huidige moderamen wordt met kleine aanpassingen omgevormd tot een breed moderamen (kleine kerkenraad) waardoor er officieel meer bevoegdheid is voor dit moderamen (met verantwoording naar de kerkenraad). Samenstelling: minimaal 1 predikant, 2 ouderlingen, 2 diakenen, 2 kerkrentmeesters. Praktische zaken, benoemingen van niet ambtsdragers en afvaardigingen e.d. zijn daar af te handelen. Rapportages zijn groot deels door dit college op te vragen en af te handelen. De besluiten van het breed moderamen worden vastgelegd en toegestuurd aan alle kerkenraadsleden. Zo nodig kunnen besluiten van het breed moderamen, na aanmelding, in de kerkenraad ter discussie worden gesteld.
- Het breed moderamen vergadert maandelijks en de kerkenraad 2 maandelijks (voor continuïteit van informatie-uitwisseling niet minder).
- Het moderamen tenslotte is het dagelijks bestuur (voorzitter, scribe, een van de predikanten) dat (virtueel vergaderend) de agenda's bepaalt en vergaderingen organiseert.

Tot slot

Dit beleidsplan is niet statisch; tussentijdse ontwikkelingen kunnen leiden tot noodzakelijke aanpassingen. Het is een basis voor verdere uitwerking in concrete jaarlijkse plannen per college of activiteit. De kerkenraad bewaakt de uitvoering en stimuleert het werk dat past binnen de visie om ons als gemeente geroepen te weten tot omgang met God, inzet voor mensen en wereld en zo tot gemeenschap met elkaar.